

Vindturbiner til havs: Hva skjer med livet på bunnen?

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 02.05.2022

Hummerlarve med øyne og hale deformert av undervannskabel

BBC rapporterer at forskere har funnet at hummere blir deformerte av de elektromagnetiske feltene fra strømkabler på havbunnen. Dermed bekrefter de funn vi har visst lenge, men ikke tatt hensyn til.

Å bygge sjøkabler og vindturbiner til havs har altså en pris for naturen som få har tenkt på. Eller?

At de lavfrekvente elektriske og magnetiske feltene rundt strømkabler kan gi misdannelser og andre slags helseskader på naturens ulike livsformer, visste vi egentlig fra tidligere forskning. Men nå er det altså bekreftet på ny i laboratorieforsøk på hummerlarver – med 4000 larver. Forskerne fant 300% økt risiko for deformerte haler og øyne, i tillegg til at de fant diverse andre skader.

Dette er omtrent samme økte risiko som Seksjon for arbeidsmedisin ved Universitetet i Bergen fant for klumpfot, hjerte- og hjernefeil og andre fødselsskader på barn fra fedre som hadde jobbet mye nær radarer og radiosendere på marinens skip. Funnene bygget på en spørreundersøkelse der 11000 menn deltok. Til sammen hadde de fått 19000 barn. Kartleggingen ble utført på oppdrag for Sjøforsvaret (prosjektet «HMS Sjø») og publisert 11. mai 2006. De som hadde vært svært mye nær radar og radioantenner, hadde tre ganger økt risiko for å få barn med medfødte skader. Økt bestråling gir også problemer med å få barn, og det endrer den såkalte kjønnsfordelingen: Personell får flere jenter enn normalt.

– Den endrede kjønnsfordelingen er i tillegg til risikoen for misdannelser vårt viktigste funn. Endret kjønnsfordeling brukes som indikator på at noe er galt når det gjelder påvirkning fra farlige miljøstoffer. Her kan det også gjelde stråling, uttalte professor Bente Moen til Bergens Tidende 11. mai 2006. Hun ledet kartleggingen, og uttalte at resultatene slo hull på myten om at slike virkninger bare kan komme av oppvarming.

Reaksjonen er forutsigelige også denne gang, og noen er allerede kommet:

- Dette er jo bare et lab-forsøk. Finner man det samme i naturen?
- Det er ikke sikkert nok påvist. De hadde ikke god nok kontroll over alle faktorer.
- Dette er så få dyr at det er ikke sikkert at det ikke skyldes tilfeldigheter. Forsøkene må gjentas i større skala, også med andre dyr.
- Det er ikke farlig for arten at det kommer en og annen slik skade.
- Vindparker til havs er en viktig del av det grønne skiftet. Vi kan ikke stoppe det bare fordi noen forskere klarer å finne skader på noen hummerlarver.

Og dessuten selve kronargumentene:

- Vi graver jo ned kablene allerede! Så dette bekrefter at vi handler rett!
- Det må være feil, for strålingen er jo så svak!

Ikke alle kabler graves ned. Det øker kostnadene. Det koster også ekstra å dempe magnetfeltene med ekstra metallkledning.

Og hvor dypt ned må de graves? Holder man seg til de dybdene som kan utledes av dagens grenseverdier for lavfrekvente elektromagnetiske felt, vil de bare sikres mot at *mennesker* som oppholder seg på *land* ikke skal få *hallusinasjoner*. For det er disse tre premissene eksponeringsgrensene for ekstra lave frekvenser (ELF) fastsatt utfra. Man er også sikret mot at annet elektrisk utstyr forstyrres (elektromagnetisk kompatibilitet/EMC). Eksponeringsgrenser for livet ellers fins det ikke.

Vi får håpe at dyr som lever i havbunnen har vett nok til å holde seg unna – i alle fall når de legger egg, at kabelleggerne ikke slurver, og at de graver kablene ekstra dypt ned for å være på den sikre siden ... Men hvor dypt ned må de? Det vet dessverre ingen. For det har ingen testet ennå.

Mens vi strever med å løse klimaproblemene ved å øke strømforbruket, er vi på kollisjonskurs med naturen. Vi lar de problemene vi har minst oppmerksomhet og kunnskap om, tårne seg opp foran oss, og tar ingen notis av advarslene som forskerne lenge har kommet med. Vi baserer i stedet politikken på dem som ikke finner noe problem. Det er greiere...

Du kan lese BBCs knappe omtale selv her: <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-61264249>

Litt fyldigere omtale finner du her: <https://phys.org/news/2022-04-underwater-power-cables-lobsters-bad.html>

Forskningsartikkelens referanse er denne: Petra Harsanyi et al, The Effects of Anthropogenic Electromagnetic Fields (EMF) on the Early Development of Two Commercially Important Crustaceans, European Lobster, *Homarus gammarus* (L.) and Edible Crab, *Cancer pagurus* (L.), *Journal of Marine Science and Engineering* (2022). DOI: [10.3390/jmse10050564](https://doi.org/10.3390/jmse10050564)

Einar Flydal, den 2. mai 2022